

Pamětní kniha

obce Horních Borů.

Díl I.

Založena v roce 1947.

Předmluva.

Zakládaje tuto pomětnou knihu, věděl jsem, že psát kroniku není věci snovnou. Čejše zde jen o zornaměňavání různých příhod, a událostí, nebo povrchný popis veřejného běhu životů, nýbrž jedná se zde o podchyzení všech plochých jevů a životních stránek minulé i přítomné generace, jejího boje za lepší příští sobě i budoucím. Tento věčný boj vyvrcholuje plyčejně válkami, které zejména v posledních stoletích urychlily pokrok a vynálezky, jež mají snout prospěti lidstvu. A tak se stalo, že zvláště po posledních dvou světových válkách domínuje ^(dříve) ~~proliferace~~ ^{vany} život, při němž provádí mezi sebou pouhou (novou?) teorie se starou praxí. Pomocí kronikou není tedy nic jiného, než jakási zpráva budoucím, pravda, že které budou čerpati tyto poučení a vpraviti se přírodních chyb, jichž se dopustilo pokolení minulé. Toto vše musí se však plati bez strachu a politického nátlaku - svobodně - . Ovšem ani ten největší optimista a nestrovník není úplně prost povrácených vláken ploché politiky, která hledí jednostranně

ujasnit, čímž rozvojsňuje boj o existenci. Ale necht se
 děje co přejí, svět se nemění a v něm omi lidská společ-
 nost se svými ustálenými přirozenostmi či domnělými
 právy, omi základním perzímem. Ve všech přítomných perzi-
 mech: kapitalistickém, demokratickém i socialistickém
 vždy budou státi dvě protivy proti sobě: pracující člověk
 a právní, třebaže bude slovo „právní“ zoměněno selektivnějši-
 ším bratrským pojmenováním, zrovna jako chudoba a
 blahobyt, hloupost a chytrost, prockorní i vlečnouci.
 Oti již bude vládnout režim jakýkoliv, jedno se nemění:
Kapitál! Toto modla lidstva v jakékoli formě zůstane
 vzdáleně bohem a symbolem nedostupnosti, její od věku
 zůstává mezi lidstvo nespokojenost a nesvěry. Režim,
 který by nov světě vyhovoval všem nem a nikdy nebude
 a proto by si bylo jen přáti, aby se našla nějaká zlatá
 střední cestov, to nejlepší z minula i přítomna, které plně
 pokrmoněly snovi by přesně, čistěně uspokojilo lidskou
 společnost.

9. října 1947

Ladislav Beneš

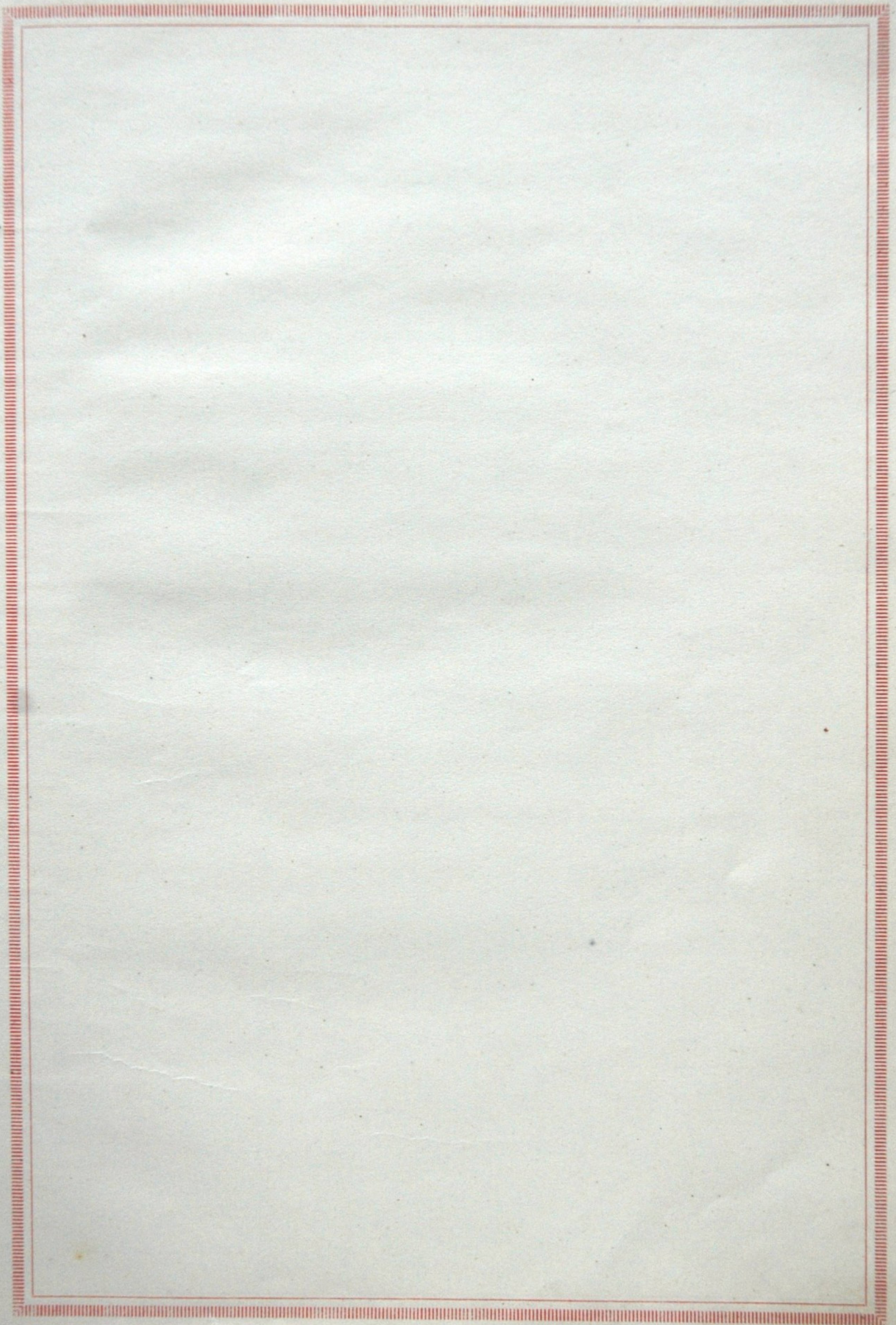
Život mého života.

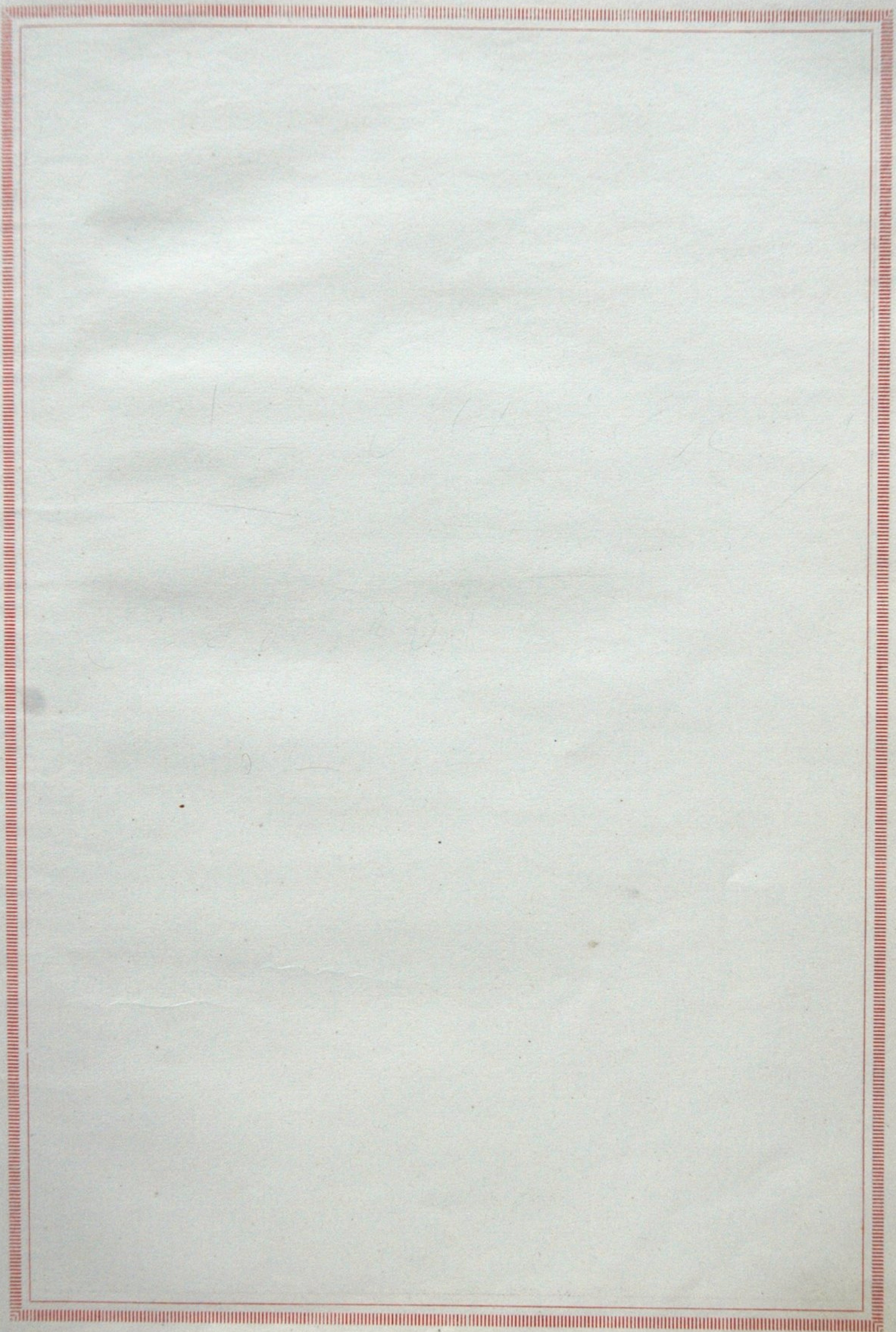
Vyrostil jsem se plně 22. června 1900, v Horních Borech č. 9. Proce 1906 jsem začal chodit do obecné školy v Horních Borech. Tou dobou jsem bydlel v čísle 53. u svých přetouřů, Jana a Františky Smejkalových, kde měl dělat živnost krejčovskou. Proce 1915 jsem vychodil rolnickou školu ve Velkém Herišti a jal se učiti u svého dědečce řemeslu krejčovskému. V posledním volebním roce 1918 jsem byl povolán k 17. praporem rolních myslivců v Drně a dostal jsem se s praporem do Tyrol. Odtud jel náš batalion na francouzskou frontu k Verdunu, kde jsem byl zajat. Ze Francie jsem se přihlásil do československé armády a navrátil se domů dne 28. října 1919. Proce 1922 jsem znovu narukoval k 6. dělostřeleckému pluku „Škutskému“ v Drně, kde jsem ploužil 2 roky. V těch letech zemřeli mi všichni milí a já zůstal sám. Přemil jsem se do Račostína, ale pro rodinné nerovnosti vrátil jsem se zpět do Horních Borů, kde od roku 1928 provozuji živnost krejčovskou v čísle 6. Jsa nemocnějším

plěčkem, otce jsem nepoznám, ale jsem mu přece jen
 vděčen za svůj skromný život, zrovna jako své matce,
 za ten život, který jsem se snažil zasvětit jen dobré-
 mu a pravdě, pokud to je v mých silách. Mým pře-
 áním bylo již od dětství být dobrým Čechem,
 křesťanem a bratrem všech a mým nejvroucenějším pře-
 áním jest vidět svou vlast šťastnou a spokojenou.

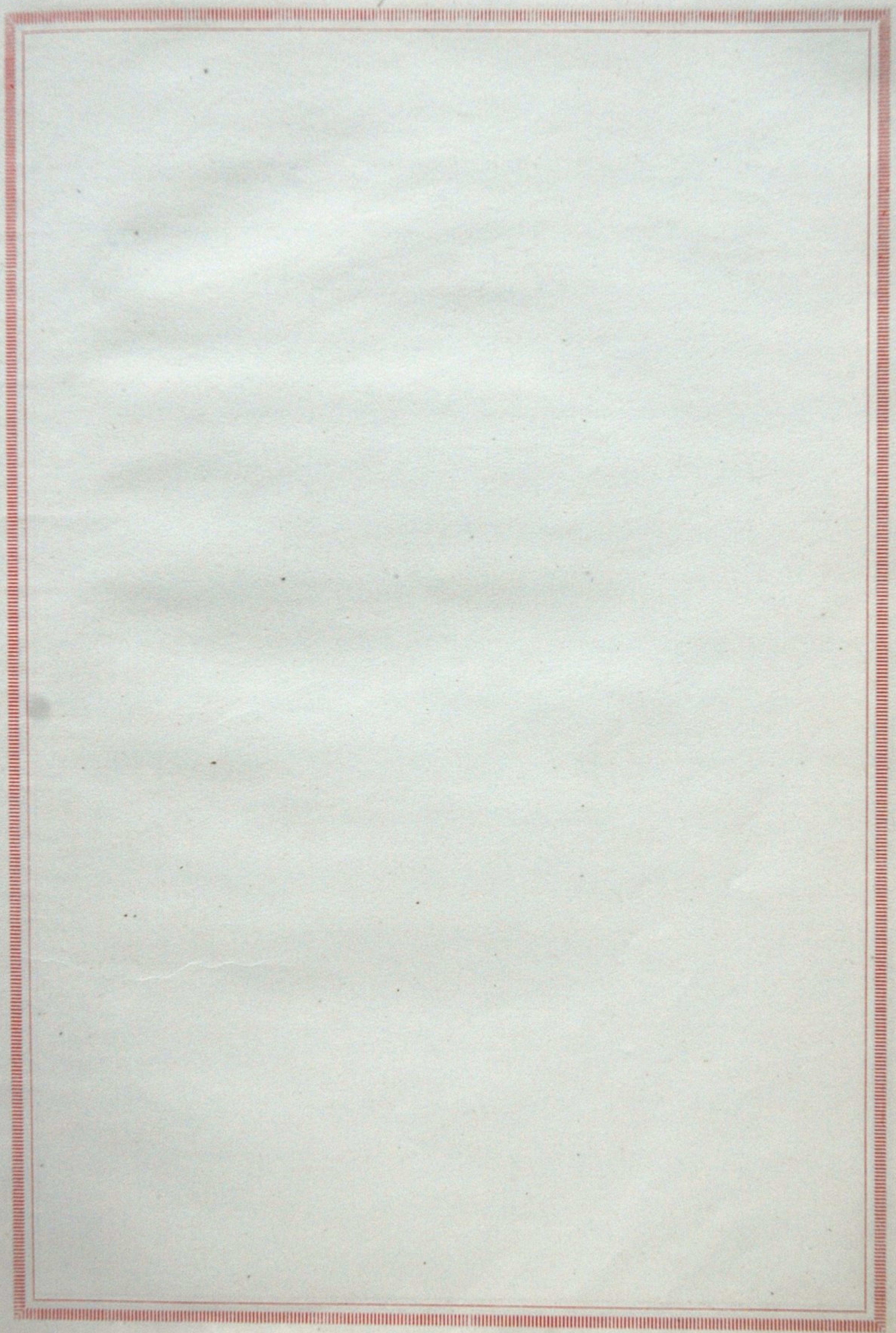
7 Horních Borech dne 26. prosince 1947.

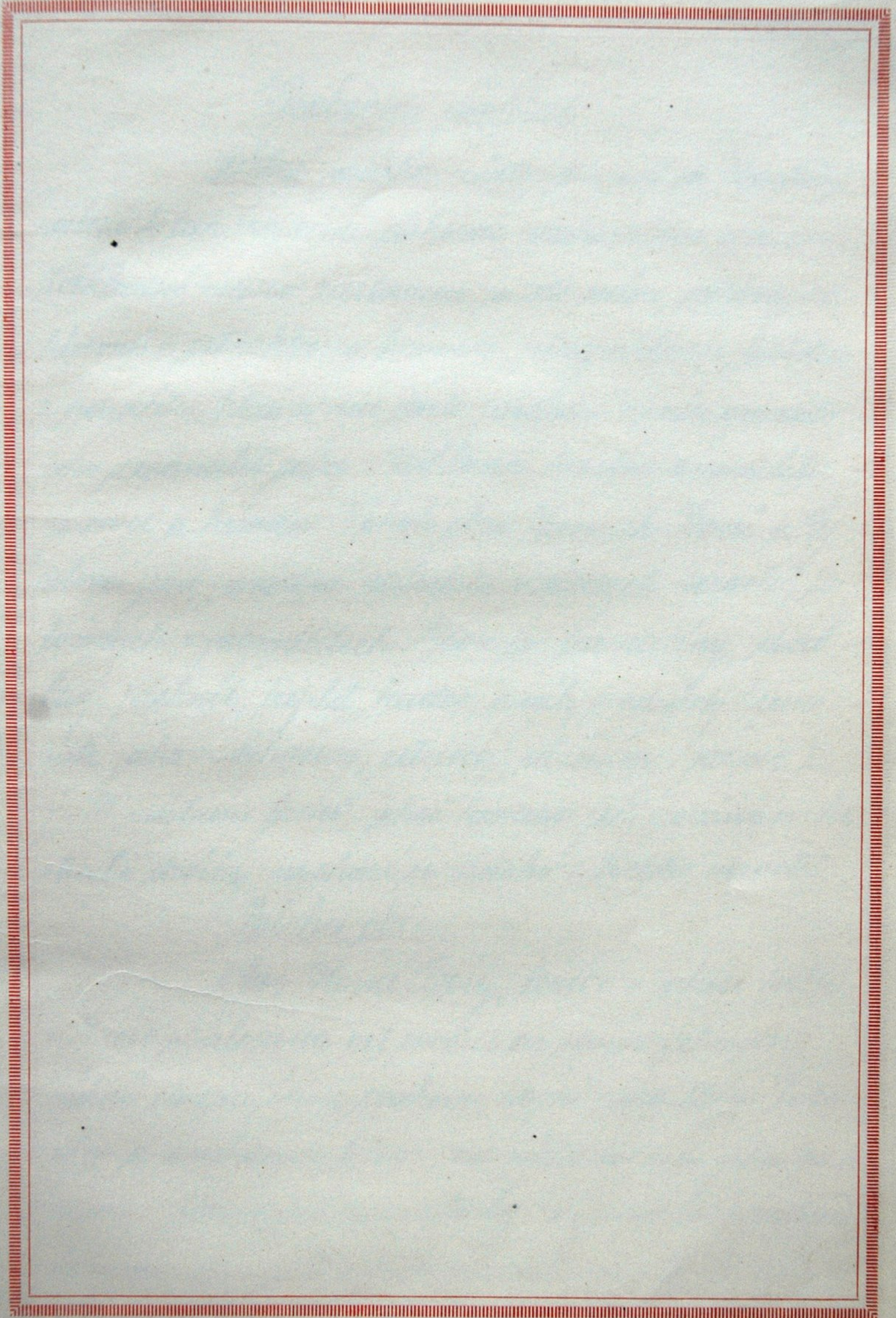
Ludislav Dvořák

7.

Všeobecný přehled.

Místní povaha rudy (dle prof. dr. Uecku) náleží k tak zvanému českému probořnému masivu. Základní masiv zosťoupen je zede pulou, sestávající hlavně z orthoklasu, křemene, plagioklasu, biotitu a granátu, který u nás často přechází v pulu granátovou i granulitovou. Základní hmotou granulitu je živec a křemen. Okolí obce Horních Borů a Lybilova jsou pověstná naleziště vzácných nerostů, ušlechtilých v pegmatitech. Jsou to: turmalín, diallag, prehnit, trijilit, kordec, opály a perly křemité jako: zirkony, citriny, růžoviny, jaspis a j. V místním domě, jehož kámen jest používán ke stavbě droby, nachází se mnoho z těchto nerostů.

Poloha obce.

Obec Horní Bory, ležící v jakési kotlině jest obklopena pol severu při severovýchodní mírně stoupající svahem, hojně porostlým borovým a smrkovým lesem; pol východu a na jihu pak prudce stoupajícími pahorky, jež jsou porostlé úrodnými polními poli, oddělenými stupňovitě plati vyso-

svým měrami a břehy. Směrem západním
 sousedí s vesnicí jen asi pleset minut vzdálena je jen
 polní na „Zahumenicích“ oddělená obec Dolní Bory
 Na východě převládá obzor vrch „Křiby“ (612 m vysoký)
 taktéž lesem porostlý a za ním tyčí se nejvyšší vrch
 na „Viváči“ (662 m). Od severu ze sklenského rybní
 ku zvaného „Velký“ vytéká potok „Babáčka“ a
 spěchá mezi bažinami lučinnými po menších rybní
 ku potok vtéká do rybníku „Babáka“. Z něho pla
 zí se potok „Oslůvkami“ a „Hlamerškyňmi“ loukami
 do rybníku „Těšíkova“. Zde portociv kola menšího
 mlýna zvaného taktéž „Těšíkův“, jehož nynějším ma
 jitelem jest Hantisek Loufal, spěchá dále kolem
 vsi Horních Borů a náhle zatáhá v pravém úhlu na
 západ, kde přetíná silnici s mostem a ubíhá k soused
 ní vsi. Původě tímto prudkým příbykem rozdělil obec na
 plně nestejně části, z nichž menší pluje „Bendithy“, jež
 se hrčí pod plecí strávní lesem porostlé. Pod železným
 mostem přibírá Bolbočkov ještě malý potůček protékající
 Benditkami, který pramení přímo na palouku pod
 Křiby v „Svaté studně“, přímo z bažinových luk na

Pastevišky. Obcí vede silnice pod jihu k severu
(z Telčského Herirčic do Rousměrova). Z ní odbočuje jedna
cesta přes Benátky k Lipilovu, druhá k Radenicím
a třetí k Tesákovu mlýnu. Do Dolních Bpříů vede
přesna uličkou, jiná přesna zase farářskou uličkou
po Radenicích.

Na návrsi na mírném kopcečku stojí kostel
zasvěcený svatému Martinu, asi ze 13. století. Kolem ně-
ho až do roku 1838 býval hřbitov, který byl toho roku
přeložen zov vesnicí a upraven na zahraděném poli od
Kmentov. Původní kostel býval menší (16 m dlouhý a
8 1/2 m široký.) Byl vystaven v gotickém slohu a měl
7 gotických oken. Po třicetileté válce byl kostel roz-
nut; za hrabičky z Oppersdorfu byl opravou znešva-
řen; v roce 1678 bylo 7 gotických oken zardeno a pro-
lomeno 3 nová široká; bývalá gotická klenba nahra-
zena rovným palachovým stropem. Tento kostel nestál,
byl roku 1863 v polovici proolouzen. V l. 1895-1897
byl zásluhou faráře Josefa Kolence (1893-1906) opraven
a překrásně vymalován a postaveny nové tři pobocné pta-
ře. Postranní ptaře z roku 1675, zasvěcené sv. Eras-

moni p. sv. Pavlovi, poustevníku, obdržely r. 1774 nové
 obrazy: sv. Josefa a Svatébolestné Panny Marie, r.
 1895 byly zavěšeny sv. Josefa a p. Marii Lurdské,
 jejich sochy postaveny na ně. Klíče kůru stojí od to-
 ho roku třetí oltář se sochou sv. Jana Nepomuckého.
 Na hlavním oltáři obraz sv. Martina od Jan. Štránska,
 malíře ze Žďáru (z r. 1754), byl přeroben r. 1854, a
 přemalován r. 1895. V roce 1929, byl kostel za fari-
 ře ~~zrušen~~ Metodeje Životského, znovu přeroben a vy-
 malován malířem Albínem Jandou, z Velkého Me-
 ziručí. Zároveň byla ~~zrušena~~ vystavěna na místě staré
 kaple, nová prosklená kaple, přičemž bylo zed, zan-
 děno poslední gotické plno. V té době bylo též zave-
 děno pro kostela elektrické osvětlení. Varhany zde
 byly z r. 1827, které byly přeroveny r. 1902. Po roce 1910
 byly staré varhany nahrazeny novými. V roce 1934
 byl zřízen nový oltář do něhož byl zamontován dř-
 ve visící obraz sv. Martina. Z té doby pochází i kříž-
 ová cesta. (Stará křížová cesta byla dána do kostela v Dol-
 ních Bpřech.) Na bořnaté víšce jsou dva staré zvony.
 Větší s reliefem s reliefem sv. kříže a s písmeny G. W. H.

(Zvíř Wölf Kránecký) má nápis: Letho Letnie
 1612 Tento zvon gest praelivan zo drevenie
 statku Kráčanovskeho prozeho Pano
 Givriko Wölf Kráneckskeho z Ronova toho
 prasu na Kráčanovie a Prisecre ke cti a
 k chwale Pano Boha Wsemohoucryho a nabo-
 zienstwi ewangelitskeho, kteremu to zvonu
 take prou pomock ucriniti rezeril. Druhý mon-
 ů: Tento zvon pest slit ke cti a chwale Pano Bo-
 hu a kostelu Hornich Prou Leta Letnie 1607.
 9429 949 942 94. Sanktusník, sv. Martin je
 z p. 1889. Za ploby protektorátu (1939-1945) byl se-
 brán Němci. Horní budova byla vystavěna p. 1786,
 ktery byl farář; bydlel po ten čas v převně chodivě
 č. 3.; knihovna (200 svazků) pro lid od p. 1897.
Matrika z p. 1696 má nápis: „Založena jest toto
 matrika za pvojetihodného a vysoce ucěného kněze
 Jana Antoniusa Wilherta, ten čas zřízeného pa-
 na fardře Kráčanovskeho a Porovskeho, leta pa-
 nie 1696. Zmou kostelní činilo v p. 1906 3.190.35 K,
 a 3 ha 3/4 poli, zoidusní 6.406 K, a 2 ha 4/4 a

v ceně 1.300 K. Beneficiární 4477.81 K; chudob-
 ňské ústavu 2.389.72 K. Kostel mival 15.08 ha
 polí, jež byly prodány p. 1850 za 806 zlatých 13 hr.

Duchovní správa. Byvala v místě jině ve
 14. století. První známý farář plul Heruš; p. 1393
 farář Bohdal, měl při s johanitý na Starém
 Brně. Něk se měla takto: Bohdal farář v Horních
Borech, Jan, farář v Dobrušce, Michael, farář v
 Dolní Dobrušce a Jiří, farář v Olyčtově, neuváděli,
 jako přive svratecký farář Jan, správa špitálu
 sv. Ducha k desátkám z vesnic (na pr. Krájkova,
 Bohdalova, Horavce, Hrošova a j.), jež dříve pat-
 řily kráňanovskému kostelu a později teprve byly
 přiděleny a vybírali si desátky sami. S tím ovšem
 nebyl spokojen špitál a jmenované faráře povolal
 na soud. Napřed ustanovil za soudce Jaroslava
 ze Kelnberka, opata kláštera žabrdovského, který
 vyjavoil dne 3. dubna 1393 zmíněné faráře, aby
 vrátili špitálu 40 kop grošů a nahradili škodu.
 Myslí-li, že jsou v právu při to prokázá, jinak je stih-
 ne církevní kletba. Dne 9. dubna vyjavoil opat fa-
 řáře mexičského, aby sám žalované porval na soud.

Průšli, ale prohlásili, že je nemá právo soudit opat,
 a povolali se k apoštolské stolici. Byvše znovu pokno-
 ni, nepřišli, tamquam rebelles et filii inobedientes!
 (co rebelové.) Opat dal je šarburém v Hostěšticích, Dolních
 Borech a Horní Břobrové poknati znovu před jejich
 soud. Přišli opět. Proto byli všichni 4 vyloučeni
 z církve, a 30. dubna rozkázal opat děkanovi tasovs-
 kému Stachovi a ferdinům těch děkanství: dolno-
 borskému, novoměstskému, mostišťskému, zálčovské-
 mu, věčenickému, hartkovskému, konešínskému,
 zvoleskému, veselskému, svrateckému a radostíns-
 kému, aby v neděli při mši sv. za klakolu zvonů
 oznámili věřícím vyloučení světlavců. Rozprá
 byla skončena 13. června 1393. Puráni byli odsouze-
 ni k vrácení desátek i k náhradě škod.

V 16. věku uvedeno do kostela luterství,
 za katolické protireformace přidána farnost ke
 Křižkovu, u něhož zůstala do r. 1484. R. 1672 měl
 kostel louku, z níž se platilo 1 zl. 30 kr.; příložený
 tehdy Radenice, Klenné a Rousměrov. Rousmě-
 rovsťe povolili, že jsou vynaty z církevní jurisdikce.

Z půl vsi Borů (Křivanovský díl) dávají fardů třetin-
ku másla, ze Skleného a Radenic po 3 1/2 zl. a másla
lo, z Rousměrova nic: desátky všechny brala vrech-
nost. R. 1484 zřízena školka. Děle působili: lokalis-
tá, Fr. Rada (1807-1821), Fr. Vějvoda (1822-1836),
Fr. Houchek 1841 (od r. 1843 fardů) až 1855, poiter Banský,
Fr. Oplátek (1883-1893) Josef Kolonec (1893-1906),
Fr. Procházka, (1906-1909) Fr. Getricha (do roku
1926) a od roku 1926 fardů Metoděj Životský.

Ukolle kostela stojí škola, ve které se vyu-
čovalo až do r. 1947, pottud se vyučuje ve škole
nové. R. 1476 vyučoval zde krejčí Pavel Kampas,
(zemřel 1487 jako „kantor borský“) v pastoušce č. 22.
120 pleťu plojích Borů, Skleného, Radenic, Rous-
měrova p. dvora Luku. Po 2 letech se učilo v č. 2.
Janem Horlem; poradeji za školu upraveno p. 35.
Od r. 1894 jest plovitřidní. R. 1846 předně vyškoleno
Sklené p. Radenicemi, p. 1857 Rousměrob p. Lašto-
vičky. Děle působili: Václav Uhlumský (1801-1826),
Jan Štěcha (1834-1873) Martin Milostný,
(1873-1883), který byl zakladatelem školní knihovny
Fr. Zahradka a Fr. Korínek (1883-1895)

Roku 1894 byla přistavena jedna třída a od toho
 roku jest škola dvoutrídni. Od roku 1896-1906
 Rudolf Divišek, který měl vnoicnou plůtku neroz-
 tí, vycpaných ptáků, psoců, motýlů, planů i
 hmyzu. Byl to velmi podnikavý nadučitel, výborný
 organisátor (jeho působením společně s farářem Jos.
 Holencem byl založen (1896) sbor dobrovolných ka-
 sičů, zakoupena puenní strokačka, náves kolem ško-
 la a kostela upravena na parky a vysázena stromy
 a kerů) a velmi dobrý zpěvák a hudebník zvláště
 na varhany. Při něm učil od roku 1902-1904 po-
 plučitel František Michl, v p. 1904-1905 podučitel
 Josef Chrást. V p. 1906 (1906-1924) přešel na školu
 řidiči učitel Fr. Stejnovek (dobrý povitel ochotnic-
 kého divadla). Při něm učil učitel Bohuslav
 Milostný (1905-1909), Jaroslav Vetiška (1909-
 1910), dále Eduard Barták (1910-1912), 2 měsíce
 uč. Karel, měsíc z. Ukol. Roku 1912 byla zří-
 zena pobočka a pottud se nazývá škola: dvoutríd-
 ni škola s pobočkou v Holnicích Porech. V p. 1913-
 1914 opět Eduard Barták a Karel Polák.

Proce 1914 Maleová Anička, Karel Melichar,
 Yvonnková Hedvika. Od roku 1914-1918 Janoví
 Ykollová a od roku 1919-1920 z vojny se navrátili
 s Eduard Barták a Bartošová Aloisie.
 Od roku 1920-1921 Bartošová Aloisie a
 Miloslav Milostný. r. 1921-1922 Miloslav Mi-
 lostný a Hedvika Kalková. Pešínová Marie
 1924. Roku 1924 nastupuje na místo řidičského
 (po Fr. Štěpánkově) Čeněk Doležal (1924-1937) a
 při něm učili: r. 1924-1925 Marie Pešínová a
 Marie Divišková, r. 1925-1926 Marie Pešínová
 a Anička Javůrková, r. 1926-1927 A. Javůr-
 ková a Frant. Jerábeková, r. 1927-1928 A. Ja-
 vůrková a Josef Průr, r. 1928-1935 A. Ja-
 vůrková a Josef Průr, r. 1935-1936 Průr a
 Hedvika Škorpíková, r. 1936-1937 J. Průr
 a Olga Krůčková. Proce 1937 pdehairí řidič
 učitel Čeněk Doležal a jeho místo nastupuje
 František Kratochvíl (1937-1939). Při něm
 učí J. Průr a Holánek Ladislav (1938). Od r.
 1938-1940 J. Průr a Štěpánka Hnírdilová.

v roce 1939 odešel správce školy Fr. Kratochvíl
 a na jeho místo nastupuje Josef Právr. Při něm
 učila od r. 1939-1943 ~~Utešová~~ ~~Miloslavová~~
 a Marie Konobráčková. R. 1943-1944 Marie Kon-
 obráková, Marie Malášková, r. 1944-1945 M.
 Konobráčková, Marie Toufalová a Marie Čemcová,
 r. 1945-1946 M. Konobráčková, Josef Osmera,
 r. 1946-1947 " " Grant. Los,
 r. 1947-1948 " " Milan Milostraj.

Na návrh uprostřed poukku stojí hasičské
skladisti. Dne 23. srpna 1896 byl založen spolek
dobrovolného hasičského sboru v Horních Borech.

Při založení tohoto sboru stáli: Josef Holenec, farář
v Horních Borech, Rudolf Divíšek, novoučitel v
Horních Borech, a občani: Martin Koverka, čtvrtlá-
ník a starosta obce p.č. 9, Jan Souček, rolník u
Hostivský č. 4. (nar. 12. února 1856), František Ka-
verka, člen výboru, Frant. Křtek, člen výboru a rol-
ník p.č. 8, a Fr. Dvorák, radní a domkář p.č. 48.
První velitel (náčelníkem sboru) byl Jan Souček
p.č. 4, prvním podvelitelem Martin Koverka p.č. 9,
druhým podvelitelem Frant. Dvorák č. 48.

Prvními členy sboru byli:

Jan Souček, náč. - host. a rolník č. 4. nar. ~~9. 12.~~^{12. 12.} 1856.

Martin Koverka, čtvrtláník č. 9. nar. 9. 11. 1867.

Frant. Dvorák, domkář č. 48. nar. 2. 11. 1853.

Jan Dojčnovský, domkář č. 13. nar. 23. 6. 1859.

Jan Pabolka, " č. 38 nar. 14. 9. 1860.

Antonín Pokrál, obw. a listonos č. 26 nar. 4. 5. 1858.

Jan Grůskal, domkář č. 51. nar. 21. 11. 1855.

Jan Belatka, domkář č. 55. nar. 21. 3. 1857.

Jan Gmejkal, krejčí č. 9,	nov. 1854.
Ant. Prudek, pluv. č. 31.	" 22. V. 1869.
Jr. Koverka, plomkař č. 49.	" 21. I. 1863.
Jr. Kubíček, " č. 44.	" 7. VI. 1869.
Jos. Znovský, dělník č. 31.	" 15. II. 1876.
Jakub Havelka č. 20	" — ?
Vincenc Kroll, ř. 7	" 6. IV. 1877.
Jr. Eliáš, dělník č. 20.	" 21. IV. 1875.
Josef Hojtek, plomkař č. 45.	" 16. VI. 1862.
Karel Kalla, krejčí č. 50.	" 3. II. 1871.
Ant. Souček, ředitel č. 4.	" 1. VI. 1864.
Jr. Fibka, plomkař č. 47.	" 28. III. 1876.
Jos. Bartůněk, " p. sestav č. 10	" 26. IV. 1854.
Jr. Grůkal, ředitel č. 42.	" 26. I. 1876.
Jan Píkula, ř. 65.	" 2. XII. 1877.
Václav Grůkal, č. 51.	" 29. IV. 1867.
Josef Grůkal, plomkař č. 18.	" 16. IV. 1852.
Jan Pavliš, z Dol. Borů č. 58.	" 12. I. 1879.
Jan Krásek, kolář č. 3.	" 17. I. 1870.
Jr. Sklenář, plomkař a pomocný č. 63	" 18. VIII. 1855.
Tomáš Konečný, ředitel	" — ?
Eduard Koverka, dělník ř. 1	" 30. IV. 1874.

Emanuel Kolylka, obrtník č. 29.	nar. 22./2. 1866.
Tomáš Gmákal, zedník č. 18.	" 16./12. 1880.
Jos. Mach, kovář č. 33.	" 19./12. 1875.
Cyril Fostál, zedník č. 45	" 4./8. 1880.

Proce 1896 byla zakoupena ruční stříkačka, i ostatní výstroj a nástroj a stříkačka byla uskladněna v kolně Eduarda Tauerky č. 1 při do roku 1906, kdy bylo postaveno na nové hasičské skladističe a jeho okolí bylo upraveno novou park. Před tím byl v těchto místech mocelovitý rybníček. Od roku 1900 (30./12.) byl prvním velitelem sboru Eduard Luobík Tauerka, č. 1. do 6./1. 1914. Od 6./1. 1914 do r. 1937 byl náčelníkem Jan Kráček, kolář č. 34 a po něm Adolf Uchvane, tesař. Z posledních dole jest velitelem sboru Josef Blaha, kolář. Již od roku 1897 pořádal hasičský sbor výlety (báhy) a po roce 1900 výlety. Výletističe bývalo na pravé straně borovic (proti nynějšímu mlekovišti). Osi v r. 1908 bylo upraveno nové výletističe na pravé straně borovic při silnici směrem k Rousměrovu. Dnes je již zasázeno lesní kulturou. Za svého trvání zúčastnil se sbor úspěšně

ne množství porádků doma i v okolí. Sbor se také
účastňoval a dodnes účastňuje všech církevních
i světských příhodů. Před první světovou válkou
stouel sbor p velikonočních cestnou stránu Boráho
svobu, jež měla za zbraň dlouhé přežené juky
(kalaportny). Poprvé, po první válece tento krásný
zvyk zanikl navždy.

Uvedl naproti horskému skladiš-
ti stojí kostinec a pbehod u Milostných, kde je
také umístěn poštovní úřad (1891) Prvním
poštovním zde byl Jan Richter, (do r. 1908)
Wilem Milostný (1908-1932), nyní Borěna Pav-
líková. Poroleži (1933) byla zřízena telefonní sta-
nice. Poštu plavou plenně putobus.

Ve staré škole je umístěna zabojna (1903)
s plnivrdornou poklepnou, již spravuje Jan
Hrozek.

Blíže kostela stojí 4 staré lípy (přes 200 roků)
chráněné památkovým úřadem.

Různé povromy.

Obec trpěla v roce 1832 ~~1833~~ p. 1836 cholera,

v r. 1847 hlavníčkou, v. 1888 trojí průtrž mra-
 cén (50.000 K škody), v. 1899 povodní, kdy byl
 stržen most a odložena obecní pardořna. Pro-
 ce 1912 hořel les na „Klásterském kopci“. Roku
 1921 bylo veliké sucho. Věpršelo od března
 do července a až teprve na svátek sv. Cyrila a
 Metoděje přišel vytoužený déšť. Ten rok řádily
 v obci dobytčí nemoce: slintovka a kulhavka.
 Dne 11. května 1925 přišla velká bouře s průtrží
 mračen a natropila mnoho škod. Polvila prnici
 na polích a vybrala plecní pesty. V roce 1929 uho-
 plili v leotnu a jinoru tuhé mrazy (přes 30°) a zni-
 čily všechny ovocné stromy. Ještě na začátku
 května byl na „Bpnátkách“ led. V létě pak přišlo
 krupobití a zničilo úrodu na 30%. V tomto roce
 byla pro obec zavedena elektrika. Když byly již
 slatý natavený posud bez přeměny a puštěn
 na zkoušku proud, tu z čista jasna s nepatrného
 mráčku na jasně modré obloze stihlo se tokové
 krupobití, zě toho nebylo pamětníka. Trvalo jen
 asi 1/4 hodiny, ale za tu dobu padl každou vte-

řínů ukročilo. Blesky bily do ploutí, stromů ve vesnici, pile na štěstí nehorělo. Na „Borovinách“ ležela spousta roztráštěných borovic a také do transformátoru uverilo, který shorěl, bylo do vedení a pro proítěch létaly plně nádobných borovic modrofiarově zelených a ručních. Starší lidé se jen křičovali a chtěli mermomoci, ať prý dají tu protivnou elektriku z dědiiny pryč, nebo že se stane neštěstí. V roce 1938 vyprukla opět mezi dobytčím plintavka a kulhavka. R. 1940 - 1941 byla tuhá zima a sněhu bylo na 60 cm, takže se musel ~~průběh~~ vyharovat i přes celou vesnici. Byla vyhlášena pracovní povinnost a všichni muži od 16 - 60 let se museli vyharováni sněhu zúčastnit.

Ohně

Roce 1905 zapálil blesk stodolu Hartina Kručky, č. 9. Roku 1906 shorěla pod bleskem stodola Hevntiškec Krby, č. 29. R. 1912 na podzim horěl les na „Kláster ském kopci“. Pozor vznikl neopatrností posádky, kteří tam pálili oheň. R. 1914 horělo v Dolních

Dorech u „Zehrovdníků“. Při tom uhorela na
 půdě spící Anna (Hanka) Zehrovdníková.
 V témže roce (1914) vyhořeli u Hedonci č. 7.
 V roce 1920 shořela stodola Jana Havelky č. 25.
 R. 1931 shořela kolna Jana Klímy (u Kubíčků)
 č. 2.; v r. 1933 vyhořeli u Kvapilů č. 22. a u Pav-
 lišů č. 48.; v r. 1934 u Tnochovských č. 21, a u
 Dostalů č. 20.; v roce 1935 u Tnochovských (u
 Králů) č. 58.

Zaniklé domy

Číslo 3. bývalo před sto lety Bedřelovým gruntem.
 Číslo 25. býval Pavličkův grunt a prostíral se od
 hranic zahrady Jana Uchrany č. 24 až po uličku
 (co vede do Dolních Porů). Číslo 57 a 64 byla vy-
 stavěna až po rozprodeji statku (číslo 25 je pů-
 volním domem Pavličkova gruntu). Kadlecův
 grunt stával mezi číslem 56 a 63 a patřil k němu
 prostor od uličky (vedoucí do Dol. Porů) až po Tešl-
kovu zahradu (č. 27). Číslo 56 a 63 byla tam posta-
 veny v letech 1870-1880. Veřpalova čtvrtka
 bývala v č. 6. Veřpal č. 16, ve spíci Tomsíkové

(u Krépeláku.)

zahrady (směrem k východu) stávala chalupa č. 14, zaniklá asi v letech 1880 - 1890. Nadle čísla 16. stávalo číslo 15. Posledně (asi 1894) v něm bydlel lékař Kaštan. Za číslem 58. stávala obecní parolerna č. 2, kterou potresla voda při povodni v červnu roku 1899. Za číslem 22. bývala chalupa u Trůnkolů (dnes kolna Lyula Trochovského č. 21. Při východní straně do trati „Zahrad“ na levo (proti číslu 50) (u Jakubcovy stodůlky) bývala též dřevěná chalupa, v níž posledně bydlel (v roce 1910) Josef Dolerál, jenž ji prodal Josefu Jakubcovi, který ji sboural.

Čísle 23. bývala v první polovině 19. století rodina Krále. Po domě se tam říkalo u „Turků. De jistního podání usoudil se ve vsi za tureckých válek turecký voják a oženil se. Z jeho rodu povstal pak rod Králů. Kolem roku 1850 byl na domě ženatý starší syn Král. Jeho mladší bratr měl jíti na vojnu a proto prosil staršího bratra o by mu, jak se říká jen tak naoko a prozatím dal přísouti prunt, by se vyhnul vojenské povinnosti. (Těhoty totiž majitel domu nerukoval.) Jeho starší bratr v důvěře tak učinil a tu po odvodě si mladší bratr dům o-

pravdu ponechal a svého staršího bratra z domu vyhnal. Starší bratr potom lidně žil, ale i mladšího lstivého bratra opustilo štěstí a zemřel jako zěbrák v pastoušce. Po Králově mladším ujal se pruntu Melichar a po vyhoření prodal jej v roce asi 1887 Janu Ochránovi. Dnes jej vlastní Stanislav Ochránov. Dnes se tam říká u Melicharů.

Krávály

Pod hornoborskou hájenkou (č. 41) za rybníkem zvaným „Horník“ jest zvezen na pteruji lesa krámen, na němž je vyryto: Zde byla zavražděna Antonie Smardová ze dne 25-26 května 1888. Jest to místo tragédie nešťastné lásky dvou milenců. Josef Fronc, syn Josefa Fronce, rolníka z Horních Dvůrů č. 28, zamiloval se do hezké Toničky, dcery ~~meš~~ panského hajného (z hornoborské hájenky č. 41) Smardovy. Josefovi i Toniččinu rodiče však bránili lásku svých dětí a tu se milenci rozhodli, že skončí sebevraždou. Šli se o půl noci za zmíněným rybníkem a tam se dohodli, že milý zastrlí první Toničku a potom sebe. Josef Fronc svou milenkou zastrešil, ale ke své sebevraždě nenalezl jistoty

obviny a proto po zavraždění své milenky zloběle u-
přel a ukryl se. Byl však vyprávněn a odsouzen k dva-
cetiletému žaláři. Na jeho přání byl mu trest změněn v
desítiletý žalář s temnou komorou a postem v plen vy-
ročí vraždy. Asi po čtyrech letech žalářování se však ve
sve cele přesil. Jím také vynržel rood Franců pro meči.

Podobná vražda stala se ke konci 18. století. Nějaký
Moutoušek z Horních Borů zamiloval se do Hajdla-
lenky, dcery mlynáře z Pěšíkova mlýna. Věštini
rodicé však lásce nepřáli a noudali své pceři ženicha
jiného. Moutoušek si porval Hajdolenu na podléhlé
místo v lese Obštějně zvaném „Divozenci škeřky“ a tam
ji ubodol plátem. Co to ji pochoval do předem již vy-
kopaného hrobu a pak se šel sám udati. Byl v Dmě
oběšen. Hajdolenu pak vykopali a pochovali ji na
hřbitově. Pomlouvají se ještě jako malý chlapec, že stové
babičky (staraí Kobylková z č. 3 a jiné) zpívaly na robotě
(tři se říkalo na povinnosti) povitovou písničku o tom
„morde“: Hajdolenu nesou mládenci pod věnci se
Moutouška vedou kouti k šibenici. Ta žádné má přání

se mě neptejte, jak jsem já ji dělal, tak vy mě dělejte.

Sebevraždy:

- V roce 1905 zastrčil se Josef Těšík z čísla 27 na své zahradě.
 Byl to poslední mužský potomek nejstaršího selského rodu v Horních Borech.
 V roce 1915 přesila se Eliášová z čísla 30.
 V roce 1920 přesil se František Belatka č. 2.
 V roce 1922 přesil se Josef Vlajek č. 45.
 V roce 1948 přesila se Františka Pavlišová č. 48.
 V roce 1931 se otrávil arsenem Josef Finkal z č. 13.

Pověsti:

Pamí louka.

V jižní části obce za mostem (směrem k Dolním Borům) rozprostírají se po levé straně potoka louky. První, hned za mostem je majetkem Jana Ochrany č. 24. a dále pak Vladimíra Hřebe z Dolních Borů. Za nezapoměti měly ovsi tyto plě louky společného majitele a dovoles se jim říká "Pamí louka". Vypráví se o ní, že za starých časů byla majetkem vdovy, která tento pozemek v nějaké soudní při prohrála a po celý život pro tu louku se

mnoho naplátkoval. Od té doby, kdykoliv hospodáři tuto louku kosí, vždycky prší a to jsou ty plny veloviny, které za svého života proplátkoval noud nespravedlivou ztrátou svého majetku.

Zinců pověst vypráví o pokladu v Těšíkově stodole č. 27. Kdyžsi před dvěma stovkami lety hospodáři toho domu za nějaké války, v půlnocní době šel zakopat bednu s pokladem do pivníku ve stodole. Jeho čeledín poslou nespol a viděl, jak hospodáři odnáší věci do stodoly. Připlížil se tiše k vchodu a vidí, že hospodáři zakopávají bednu v pivníku do země. Druhou noc, když všechno v domě spalo, vzal kromyšáček a lopatku a jel se uschovaný poklad vykopávat. Tu se však před ním zjevil veliký černý kocour s plamennou očima a čeledín zachvácen hrůzou uprchl. Kolem roku 1910 byly v tomto domě skutečně nalezeny peníze, ale ne ve stodole, nýbrž ve dveřích, v malé zadržáči na záhonku. Při ryti záhonu přišlo se na stříbrný plátník, plný stříbrných mincí z ploby Jiřího z Poděbrad, které byly zality voskem. Asi v tomtéž čase a na téže záhoně byl nalezen hlíněný hrnecík, asi čtvrtlitrový plný zlatých peněz z ploby Jiřího Poděbradského, také zalitý voskem.

Další pověst vypráví, jak za kruté zimy přijeli k Těšíkům
 (č. 27.) na plovár cirkovní a prosili o nocleh. Hospodář jim do-
 volil spát ve stodole. Když se po chvíli šel podívatí na ci-
 kovní, co ve stodole dělají, hrůzou ztrnul. V převržené stodole
 pod ploškem na mlátě udělali si cikáni veliký oheň a p-
 říváli se kolem. Kamery šlehaly až do patra a jiskry
 létaly po celé stodole. Když se hospodář vzpamatoval z
 leknutí, ihned proučil cikovním, aby oheň uhasili. Tu vy-
 stoupil před něho starý náčelník tlupy a povídá: "Kéby se
 hospoděři, omi stéblo slámy ti ve stodole neshorí! Já to vzal
 otep slámy a započítal v ní jedno stéblo. Stéblo shorělo, celou
 otepi' nov popel, omi se ostatní sláma kolem něho chytla."

Známou je pověst o svaté studni.

Pod "Kříly" na paloučích je studánka, odkud vytéká silný a
 studený pramen vody. Nejistního pověří stávala prý
 na těch místech vesnice. (A Hojsínách či Hejsínách?)

Jednou se z pce Horních Porů zotoulala jednomu hospoda-
 ři prine a po plouchem kletovní nalezli ji u zmíněné stu-
 dánky, jako živě ryje na palouce. Když první pdehnali,
 zjistili, že ryjala okolo zvonu, který jim bylo vidětí. Zvon vy-
 kopali, očistily a máí prý býti nov uerí ve Velké Pítesí.

Zvonů jím: „Svinů vyryla zvon —, svinů mě vyryla, pravnice
mě umyla.

opět jinou pověst je o „Divoženci škole“.

„V lese, Obštějně“, nedaleko Těšíkovu mlýna, stojí černá po-
nurová škola zvaná lidově „Divoženci, škola“. Vypráví se o
ní, že v dobách, kdy ještě rostl kolem ní prales, bydlely v ní
divé ženy (divoženký). Stalo se, že blízko toho lesa měl
své políčko chudý krejčí ze vsi. Na políčku měl zasetý bráček
a když plozrával, tu milý krejčí upozoroval, že mu jej někdo
vytrhával a rozharuje po poli. Týsěl si tedy jedné měsíční
noci na klídku. Klídal, klídal, avšak na něho přišlo klim-
bání a on usnul. Pojednou ho probudil dupot a zvěř.
Otevřel oči a vidí, jak kolem něho tančí jakési malé ženy, roz-
harující plnými rukama vytrhanou brachovinu a přitom
rozpustile zpívají: „Koxolej krejčí, koxolej svec, myslí, že
je myslivec!“ — Křičel! rozkřikl se krejčí a rozloben rozehnal
se po nich holi. Ale to se mu nevyplatilo. Vrhly se na něho
a tak ho doškrábaly, že přišel holomrter domů. Když se šel
druhého dne podívat na svůj bráček, uáčel: bráček se vyru-
nal hustý a plný lusek a ani jedno stéblo nebylo z něho
vytrženo.

Také pověst o Homreči, lesní to trůty za Těšíkovým
rybníkem, vypráví humornou zkoušku místního lidu.

Když svůj se zamiloval jeden myslivec do hezkého děvčete
z vesnice, ale to svůj jeho lásku odmítlo. On se však zapřísahal
že musí být plevce jeho ženou a když se mu novkytlov přit-
ležitost, plal duší svou zapřísahati čerta, aby dosáhl svého cíle.
Čert to skutečně zvrátil tak, že si plevce myslivce vzalo, ale
vymínil si, že si ^{za} plevce let pro myslivce přijde. Když doba
uplynula, odešel myslivec smuten pro „Homreči“, kde s čer-
tem ujednal smlouvu a tam očekával svůj psuol. Přišel
nov místo, no prosleoly se sklízěl po milovaných lesích, když
spovítil jednu starou bálbu, ona sklízala chrasti. Jindy by
si byl s chutí zosakroval, ale přes ve své tísní zavedl s
babkou přátelský hovor a za řeči se jí zmínil o svém p-
suolu. Babkou ho rozševně vstlechla a prck povídá:
„Ně se nebojte poměto, já toho čerta oklamu. Sezěnte vše-
lizecké perů a hnec kolomeže. Myslivce vše obstaral a bab-
kou svolěknuvši se, no mervzala se celá kolomeže a prck se
vyvolala v perů, které se no ni nelepilo. Potom si vylerla no
prck rozsochoutou jedli a mvelebila se ^{na} vetri. Čtrvalo plou-
ho a čert se pljevil, vyryvaje myslivce, aby ho následoval.

Přijdu s tebou, povídalí myslivec, ale pod tou podmínkou, že mi uhoďneš, co je to tam nově jedli zoi ptáka. Čert se diví, diví, kroutí uoliveně hlavou a přece ptáka posnout nemůže. Humlá si pro sebe: „přematuji zale třikrát les, třikrát ves a zase les, ale takového ptáka jsem posnout nesmohl.“
Ptak zavrčel, ať se les pťásl. Dřubka se sekla a zúch dole s jedle. Čert vylétl do povětří a ten tam, jen trochu smradu po něm zůstalo.

Kříže.

Vokoli obce jsou pivo kříže: první na levé straně cesty k Gyri-
lovu (převážně na „Přihonech“) a druhý při cestě k Ro-
denicím (na „Kulčkovým přehu“ na „Kříže“). Vě vesnici
poch před kostelem (na bývalém hřbitově) stojí starý ko-
mený křížek, novd nímž se pivo 14. stoletě lípy.

Polní a lesní trati se jmenovaly:

roku 1749: v Kojinách, na Tebořizi, Křížka, na Zádou-
ším, nad Svatoú studní, nad Glumerským, na Kříjiny,
Vulehle v lesích, na Kopinci, Okrousky.

Činí se jmenují trati polní: (místním dialektem)
na Širokých, na Horávaných, na Zádoušních,

v Syslověch, u Svotý studně, v Kríbech, na Kríbě,
 na Ulinách, na Tálkách, na Lopatě, v Suchých,
 na Hotlově, na Pocielku, na Pustejřsky, na Ulin-
 ce, na Židovce, na Štěpnici, v Hamrech, u Kolbštěna,
 v Zahrádkách, na Yivě, na Yivce, na Dilech, na Maj-
 stence, v Gládkách, na Pralisku, na Křiváčkách,
 na Dabě, na Kborázi, u Mléna, na Brodku,
 u Kráse, v Harcholkách, na Příhonech, na Pilovity,
 na Kulčíkovým kríbě; Louky: Hamerské, u Mléna,
 na Brodku, Pamiouka, u Svotý studně, Pustejřsky,
 v Suchých, v Rybníčkových, v Gládkách, ve Zlebě.

Lesní trati:

v Hurboínku, Těšíkuj žleb, Pěknou borovina, na
 Borovinách, Hamry, Klášterskej kopce, v Bobel-
 kách, na Pěře, na Hromičkách, u Kopatské hráze,
 v Pipce, v Kolečku, v Zadní špiči, v Kaldičce, na
 Kochuzkách, v Hopaninách, na Rybořsky, v
 Kaldlici, ve Kolbštěně, ve Schnilým lesy, ve Kolbe-
 ním, u Dukce, na ve Mlejnem, na Gráni, u Za-
 jčího skoku, v Kulčíkovým lesy, ve Zlomech, a v Hromčíně.

Rybníky:

Uhorník, proci hornoborskou hájenkou, Ulénské nebo
 Těšíkuj, 2 malé rybníčky: na Tělicích a v janském
 lese; rybníky na suchu (přeměněné na louky): Hlavner-
 ský (u Strhové bráze) v Uhořkách (3 rybníčky) a v
 Rybníčkách, na Děčíně.

Poddí ve světové válce (1914-1918).

Pikula Vilém p.č. 65, Pokmal František a Pok-
 nal Bohuslav z.č. 26, Koverkov Jaroslav č. 1,
 Procházč Robert z.č. 45, Svoboda Antonín p.č. 61,
 Klíma Jan z.č. 2, Holík František z.č. 33,

U zohromnicích armád v letech 1914-1918

byli: v Rusku:

Milostný Miloslav z.č. 56, Souček Vilém z.č. 4,
 Gnochofský Cyril z.č. 21, Gmúkal Jan p.č. 2

ve Francii:

Koverkov František z.č. 14, Koverka Ludvík z.č. 6,
 Kalis Stanislav z.č. 52, a Ludislav Dvořák z.č. 53.

v Itálii:

Souček Jan z.č. 14, a Ochrana Ludislav p.č. 24, a
 Kobyłka Karel z.č. 3.

v Ruském zajetí byli: Souček Jaroslav p.č. 4,

Vladík Jaroslav z čísla 28, Zvěstovci František a č. 38,
 Kelner Ignác z č. 43. a Eliáš Adolf z č. 30.

Prošli z Tyrilova: (1914-1918)

Trnka Severin, Mucha Jiří, Mutejov, Onovčiček Jan
 Doležal Jan.

Proce 1915, kdy Itálie vyprováděla válku Rakousko-Uhersku,
 bylo do rakouského vnitrozemí posunuto mnoho italských
 rodin z Tyrol. Novší obci byly z města Rivy umístěny
 3 rodiny: Emanuel Bonorci v č. 6, Beniny v č. 1.
 a Grotolci v č. 24. V Tyrilově rodině Santorini, v Pol-
 ních Borech Boscheti, v Bousměřové Zemony a ve
 Skleném Horkeršony a Benedeti.

V obci jsou všichni neobozněnství římsko-katolického.
 zdravotní stav obyvatelstva je dobrý. Tuberkulóza (1%)
 rakovina (2%) a jen zlomek procenta jiných nemocí.
Průměrný věk lidí je prosti vysoký (60-70 let). Věk
 80-90 roku je prosti normálním zjevem. Tak na příklad:
 v roce 1943 zemřeli manželé František a Anna Horkeršoni
 z č. 37 ve věku 89-91 let plov během jedné noci. Proce
 1946 zemřela Kateřina Kropilová z č. 67 ve věku
 97 let. (nar. 1849).

Různé příhody a události:

4. Roce 1908, František Kment z č. 43., tohoto dohodovavě
 na třech dobytích, vsadil se u „Křehelů“ o jehnu ve Vel-
 kého Mexičá, že při na posezení (a to už měl po pláči)
 3 kg tučného vepřového masa, a že tomu patříčnou
 pláčku knedlí a zelí. Při zajištění prok tohoto množství
 že pověří 32 čtvrtků vína (8 litrů). To se mu vůbec ne-
 vyplátilo. Maso přešl i knedlíky, ale když zveřel jiti
 28 čtvrtku vína, nemohl žaludek pojímti takové
 množství a postrchl se. Kment jen strašně zovřel a byl
 v několika minutách mrtev. (Lidé o něm říkali že puke).

Roce 1899 byla v senoseči velká povodeň, která selvala
 i most (dřevěný) přes potok se klenoucí. Ke spouště špi-
 nových ^{vod} jeř sebou vlekly přívr, pověry, seno i klovdy, ~~jinak~~
 se upeal most a voda tekla přes něj. Při Benoitkačce
 byli lidé na půdách a voda ve chlévích i plytných sta-
 veních sahala až ke stropu. Lidé stáli bezradně na
 silnici u nepoměho mostu. Jen Josef Těšík, rolník
 z č. 27 byl dobrý nořovdy a sázel se o pětku (5 zlatých =
 10 Kč) že most podplave. Sázka byla uzavřena a Těšík
 skutečně nepomý most podploval a sázku vyhrál.

27. p. 1934, v počátku pro postarších zastřelil se Antonín
 Kment ze Skleného na silnici k Velkému Mexivčiči za
 Dolníma Boroma několik kroků před rybníkem
 „Olečnickem, když pro zastření povolil četnický štábní
 strážník V. V. V. pro Velkého Mexivčiči.

R. 1938 zastřelil hajný Střechov na stráni nad Peklou.
 Byl komorníkem hraběte Haroucha ve Vel. Mexivčiči,
 ale pro nezřízený život byl pln zlost pro pekelské há-
 jenky a tam skončil svůj toliké skončil svůj život.

V únoru p. 1947 rozstřelovala Marie Soufalová, manžet-
 kou mlynáře Fr. Soufala na Těšíkovém mlyně raňo
 pšen, který provalšodobně špatně hořel a proto vchřst-
 la pro plně petrolej. To se jí však nevyploutilo. V okamžiku
 vznítily se na ní za nastoulení výbuchu, sádky a tréžně přezé-
 la bezhlavě ven a vylekla se ve sněhu, všechna kůže a tuk
 se na ní seškvoril a za plný úplného bezvědomí skon-
 la v nemocnici.

Že života vesnice

Život na vesnici plyne jednotvárně. V minulém století,
 pokud ještě nebyla postavena železnice do Velkého Me-
 xivčiči, jezdili formami s moukou lidí do Čech, nebo Borova.

Při jízdě do Ldnou, bylo jim čisto, zvláště za noci, práti se
 slupiců, jež stáli na kolempedoucí formany v domošov-
 ských lesích, přes něž vede státní silnice. Smolkou se
 jezdilo do Ldnou ještě do první světové války (do r. 1914).
 Jediným zdrojem příjmů pro místní chudý lid byla Kál-
 labova továrna na sukna (prodeji Dečkova) ve Želkém
 Uheriči, kam plenně pěšky (3 km jedna cesta) docházelo dos-
 ti lidí. Mimo několikou tesarů a zedníků, kteří chodili do
 práce po okolí (i do Vídně - rakous) živil se chalupníci, podruři
 a náoleníci všelijak. Podělkovali se zeměmi u sedláků za
 stravu a formanku, při všech jarních, letních i podzimních
 pracích se v zimě, pokud nebylo známá mlátička, mláti-
 lo se sepeama po celou zimu. Žinok dělali v zimě košťáci,
 opočky, slavninky, káceli v pivnském lese prva a na jarě, než
 se šlo do polí, chodili do lesa na povinnost (na robotu) buď
 za plat (7 krejcarů denně) nebo dostali za práci nějaké pivo-
 ry k vydobytí, příp. volně v houštinách probrtku. Za podzim
 chodilo se na pivnské hony, v zimě na lisčky. Když nebylo nic
 jiného na práci, tloukl se šterk pro okresní silnici (sútr) se
 zovčátkem pence chodivoli někteří muži a ženy ^{na} z ně do
 Rakous, do Tónovic (Dunajovice) Rebru a jinam. Obvyčjně se

se vydělovalo, zase se propulo. Ve vsi, i několik pruntů bylo pro-
 puto. Za dlouhých zimních večerů chodívalo se na besedy, na
 přístky, pravní perů, při čemž se zpívalo, vyprávěly se pohádky,
 různé strasidelné příběhy, i příběhy o zvlášť mladých prováde-
 la všelijaké taškouriny. Ženy mimo toho pletly vlasové sítky
 (necovaly), chodily do měst za kojné (kojily za plat cizí děti)
 nebo si braly za plat na vychování malé děti ze sirotčinců
 (ponejvíce z velké Václavě, nebo Prahy). Když někdo ve vsi ze-
 mřel, chodívalo se k němu na moedlení, a do postve na ma-
 tuého pokládali svaté obrovky, do sepyatých rukou umrleho
 vkládali se růžence. Chodívalo se na dobyteč trhy, na jor-
 morky (lid. jarmoky - výroční trh všeho zboží).

Pro prouti se chodívalo do Hornberce, Maria Zell (cel),
 na Hornov (u Brna), do Týšela (u Tosova), do Četína (15. srpna),
 do Kráňanova (na Václava), do Obyčtova, na Zelenou
 horu (u Želáru v květnu).

O voinocích (na sv. Štěpána) chodili kočí (jacholci) na
 povelenu (na vagonci do čuého roku) a služky (děvečky)
 o čuém roce (do tří Králů). Dostávali od hospodyní
 výslužky, plyčejně velký bochník (pecen, buchník)
 chleba a pytlík výrožkové mouky. (Těhoty si ještě

pekli chléb každý plomou poim.)

Do vesnice čásem zavítali různí světoběžníci-proboštných i zebraňých zímností. Byli to: šumaví, flosšinetáři (verg-láři) harmonikáři, cikánští huotebníci, kováři či-košní (kottáři) klešticí, dobytka (miškarí), medvěďáři, opicáři, různí eskamotéři a kouzelníci, komedianti, zovřikovači, krajoňci, myslivečtí (šacíři) brusíči (šlejšči) hadrníci, práteníci, sklínkáři, groňci, vápeníci, tuláci, zebroíci a j. Komedianti se zmodernisovali: Dříve měli ruční kolotoč, při němž hráli na kolovrátek, flosšinet (verg-l) nebo harmoniku a bubien, a to dnes mají kolotoč (ingršpül - ringlspiel) na elektrický pohon a k tomu radiogramofon. Druhá světová válka prohrála všechny tyto živly i ostatní řemeslov.

Typickou figurkou kraje bývali: jednooký šich, tulák, Jan Protivenský (1860-1912, cihlář a hadrník), harmonikář Josef Pospúchol (lid. zv. Pepík p. pitem 1908-1935) a Jiří Klíma (naučovaný Hergel, Rimbor 1908-1945) notorický tulák.

V roce 1909 byly v okolí vsi čísťánské moinevny. Ten čas pobýval na velkomešičském zámku rakouský císař František Josef I. se svým stárcem a

současně hostil u sebe německého císaře Wilhelma II.
střížce světové války (1914-1918.) Za první československé re-
publiky byly pak větší manevry v r. 1922 a 1931.

V obci bývala do 1. světové ^{války} kapela, již vedli bratři Jan a Fran-
tisek ~~Fr.~~ Kráhlík, oba stolari, jež vyráběli dobré hudeb-
ní nástroje (housle, a basy).

Hostelnictví si udržuje již po řadu let rodina Frůček-
lovou z čísla 42.

Hostelní zprevoik zde býval do r. 1907 Frantisek Pikelor z
č. 65., odtud do první světové války Jan Delothor z Dolních
Bpů, a pak různí okolní sousedé.

Uobnictví zůstával do r. 1908 Frantisek Sklenář č. 63,
a odtud do nynější doby Wilém Hecēr z č. 50.

V obci se pěstují tyto zemědělské plodiny: žito, pšenice i
jovni, něco ječmene (na kroupy), poslední léta i pšenice
s plsti dobrým prospěchem, pláde brambory, oves, len, jetel
červený (dvousečkový), jetel žlutý (jednosečný), nějaké krmné
směsi (mísánice), brácha, řepa bílá, krmná řepa červená
(burgyn), mák, zelne hlávky a j. Z zahradních pak různé
květin, různá zelenina. Ovocného stromoví je málo.
R. 1929 za velkých mrazů (až přes 30°C.) byly zničeny ovocné

zahrady na 90%. Od té doby morně se pokoušeli přestělovat
st. p. plnou sadu; po několika letech chytanou stromky poro-
vnu a musí být vytaty.

Mesopotámské nářadí:

Pro ruční práci bylo používáno motyka, sepa, kosa, kroužec,
plošáček, vidli, kopací, lopat, rýč, krompáč, sekáč, pil,
pořez, kroužec, sepa, pěst (přítica) a j.

Stroje: pěstáčky ruční, pak zentourové, potom nov. benzinové
motory, nyní elektrický pohon. Mlátilo se zprvu sepy, jež
byly vystřídány mlátičkama ručníma, pak zentourové, dále
převodné motory benzinovými, nyní elektrickými (vystřídol-
ky, čistící s lisem). Pro koňský, volský či krovský potok je
používáno vozů: hnojník, železník, kloudek, dryčka, ko-
čár; v zimě saně, korby. Mimo to lidé používají: nosidel, tra-
kore, kolečka (kotouč). Plní náčiní pro potah: pluh, rádl,
dvoják i troják, vůl, brány převodné nebo železné, kultivato-
ry; nyní se používají k pláť traktory benzinové i naftové.

Stroje sklizňové: zvěci, stroje na plití i seno a žetel, vyorávací
bromborů a j.

Do první světové války se kourily ponejvíce pyrnky (tabák, stál
1 prokle 4 krejcarů, vojens. 8 krejcarů). V neděli veršina, krátká

nebo kulovka; cigarety byly: Sport, Drama, Uherka; lepší
druhy: Memphis, Damen a Dames.

Zo první světové válce: tabák; cigarety: Zora (14 kusů za 1 Kč.)
Sport (asi 20 kalórii kus) Egypt (30 k.) Legie (50 k.), prodají místo
Sport Letka, v Město, za protektorátu Viktorie. Dvě
Poutysovka (1 kus 1 Kčs), Korova (1.50 Kčs), Star (2.50) a nejá-
ké druhy kulové tabáku (americký a j.)

Živnosti:

č. 56. obchod smíšeným zbožím Jan Richter (do r. 1908), dříve
Kilostný, do 1932, nyní Albrína Kilostná.

Za první republiky a ještě před ní Jan Hošílko, obchod smí-
š. zbožím, č. 18., pak Josef Šuškal, Fr. Ríha, Frant. Boudalík.

č. 38. obchod smíš. zbožím Růžena Žižterová, nyní na
č. 21. Zdeněk Žižtera.

Hostince: na čísle 4. byla rychta s právním penkovním jin
před r. 1410. Dvě je majitelem Jan Souček.

č. 18. bývala polárna.

Ke konci 19. století byl povolán pruský hostinec v č. 56.

Krejci: Josef Blaha, a od roku 1894 Jan Šmejkal, nyní Ladislav
Dovrák č. 6. a Eliáš Grant. č. 2.

Obuvníci: Emanuel Kobyłka č. 3. Grant. Žižterová č. 38 a Josef

Dolná č. 26. a Blaha Ignác č. 47.

Oleční kovár:

Pač. 33. do r. 1912 Petr Kováčik, do r. 1914 Josef Holík (padl v první svět. válce) František Pospíšil (1920-1923), František Ochrana (1923-1927) Frant. Malec (1927-1935), Josef Hancir (1935-1945). Tento se odstěhoval pro protřanců a v obci kováře není.

Holáři: Josef Král (do r. 1910) č. 39., Jan Kráček č. 31. a Blaha Josef č. 59.

Čáslav vajíček obstarával Jan Frůkal, po něm syn Josef Frůkal, který se v r. 1931 oženil s paní Fr. Radolík č. 18. (do r. 1945)

Mlýn: František Souřel č. 32.

Či varšavany v kostele hrávali do první svět. války učitelé, odtud František Krbka z č. 29.

Řezník: Jan Hrochovský.

Časopisy: do 1. svět. války Noviny, za první republiky Čirodní politika, Den, Svoboda, A-Žet, Moravské noviny, Právský ilustrovaný zpravodaj, Lucerna, Črček a j.

Nyní do r. 1948, Čirodní plod (kol.) Rudé právo, Rovnost (komunistické) Čin (soc. dem.) Svobodné slovo (nár. social.) Zemědělské listy.

Zábavy:

Bývaly jen několikrát plo pohov. O pstatcích, nov. sv. Ducho (moje), pak o prouti (v zóru) a posvícení (moutínské). Prodějí v lednu kasičský ples a v létě vylet. O pstatcích chovala maškarou, jin se zúčastnili mládí i staří a tovalo se od neděle plo úterkou plo půl noci. Byli voleni stárci i stárkové. Který o půl noci zasazovali stárci své stárkové a děvčata podle pořadí a výše peněz zítých plavů. (Kteroi z děvčat dala největší peníze, byla královnou pstatků). Kolem se obtočovalo kolo se všemi děvčaty, zasazovaly se pak nov plouhou laurici i mástru moltrony (pomeimoi my). Při to byl uvořen cěj, kterým byla pokostěna celá společnost. K němu se přikusovaly koblihy a křápačce (boží milost), sebrané maškarou po vsi. Usmažilo se i po vsi sebrano vejce a zov, maškarě plavovné a pjet prodané plit (to ply cějné stráal maškarní zít) kroucily se likery a bylo veselo. Bývalo krásným zvykem, že při maškarě plavoula děvčata svým chlapcům smážené věnečky, plné rozinek a barevných cukrátk, prolíbené rozmarýny a k tomu malé stroměčky, plné popírových růžiček a pentlí, což maškarní průvod živoulně sprostřovalo. Po ška pedou středu (na popelce) chodivoli některú plavici, s popelcem a zov zpoputné pomozoli popelcem čela a smějících se plavců,

sousedů i sousedek. Tě kdý se také prochovávala bosa.

Před prvníím majem doivoli chlopci děvčátům máje (stromky) na střechy a některým sousedům věšely vselijaké kovtrošě, aby byla svanda. Před sv. Duchem byla stouňna vysoká máje (30 m i vyšší) pod níž se p. svatoolusním pondělí tancilo.

Tato máje (jedle nebo smrk) byla, jak již řečeno 30 m vysoká a na jejím vršičku stavěl se ověncený stromček, na němž viselo několik opentlených šišek. Tyto máje byly obyčejně plovocím lesním úročtem, nebo byly chasou v lese ukradeny. Douřenou máji kličovali pro několik nocí místní mládenci, aby jim ji se zákosí nepřerušli. Stavění máje zúčastnila se celá vesnice, svobodní i ženatí a k tomu jim vyhrávala místní kapela.

O malé pouti (2 neděle v září) bývala v hostinci jen obyčejná zvěnova. Zato p. martinšském posvěcení (po 11. listopadu) bývalo veselo. Za starých dob (martinské posvěcení se p. v obci po 600 let) přiválo se celý týden. Těhoty jím zabýjeli sedláci zvěje jalovici a prase p. hodovalo se jen sov. Tě se slaví jen v neděli a pondělí. Okolo roku 1900 začaly vylety a plesy (bály) a po světové válce první i druhé jsou tanečnické skoro na každoneodělném pořádku. Tě však, že jsou příčinou častého obrásterí mládeže, zkořou mravů a p. bojů poklouní.

Půšla nová doba, kdy matky završily starodávne kolébky a
 nahradili je přeprychovými kočárky s nubesy. A stále člověk
 kolem sebe slyší nářek na špatné časy a nedostatky peněz. Po-
 rovnáme-li však časy průběžší, můžeme přesvědčivě dobu nazvat
 klidně blahobytem. Dnes vám dítě puchý chláb jíst nebude a
 už tak přesvědčel, že i v té nejchudší rodině jedí plesnivě přiterát
 v týdně buchty nebo koloče a potrozené vejce kusy nejde le-
 kce. Dříve se žilo chudě, ale lid byl šťastný, spokojený a klidný,
 byl zdravý a dožil se vysokého věku. Dnes má lid všechno (nebo
 nemá?) ale spokojen není. Nervosita, nemoci, smrtelnost života,
 nemravný a perborňný život, to jest následek t. zv. pokroku.
 Děda národu, který se zřekl Pocha, rodiny a dětí;
 ten zachyne a utone ve vlastní špině.
 Ještě v druhé polovině 19. století se u nás uhořelo a dobytek se
 pašl po jara do podzimu. Dývala nouze o krmení a stláni
 a tak některé hospodáře něžali z jara se střech plošky na krmě-
 ní, aby po sklizni na podzim zase je znovu plamou posívali.
 Chléb se pekł jen o pvoitcích a buchty a koloče byly provněšeny,
 jakož i kořov. Občejně se varila rano česnečka (rolévka), nebo
 zelňáčkov a k tomu brambory, v poledne kroupy, nebo jahelňá-
 kousé a večer zase rolévka, nebo brambory a mléko. Čekoly se

varšely, skubáinky, ov pvažene šišky, pekačiče bromborové na plotně pe-
ceňe ov zručka morso. Do první světové války chodilo se v létě bosky,
v zimě v plšitých punčochách a v převáčkách. Děti bývalo v cha-
lupách 5-8, oblečeno vselijak.

Hry dětí:

chlapčeské míčem: velká míčka, malá míčka, mety, no
jména, vybijení, no korla a konicu a j.; v zimě poňkování,
bruslení a lyžování. Lyže sestávaly ze dvou plyn ze sudu a plnily
také svůj účel. Dnes kraj chlapci fotbal, voleibal, v zimě ho-
kej a každý kluk má dnes své vlastní lyže.

Devčátov po hrála na prstýnký, no plejou bábu, na barvy, no pír-
to a pinděla, no konicu, různé hry s míčem a komeňky, nebo
kuličkami.

Dobová hantýřka dospělé mládeže:

Čiče pé se (člověče pohlínej se) vona pooda (ona provídala),
pumpac, blechořna a j.

Před první světovou válkou byly v obci 2 politické strany:

sociálně demokratická (protrková) a lidová (klerikální).

V první čs. republice: lidová, agrární a polbočka křesťanských
sociálů (čurňkovi) zúmostenská a národně socialistická. Jak
po první, tak i druhé světové válce uvržela si lidová strana
jmenství (do r. 1948)

lotovi. Po 2 letech zvelel na pro 30 hr. plným úřadem na
 Zikmundův stůlek též Onno; neb již p. 1410 byla nucena
 Zikmunda zvelelovati z 20 hr. poněvadž jí opuštěl moci v
 její dědictví v Bory, „jakož jsem na něm proívem zemským
 obdržela potvrzení, a uvedenou jsem byla na to plným úřadem,
 i polhojotino mi bylo i přiděleno, a z toho jest pořádal k své
 vůli a úroky bral.“

Koupen naopak p. 1409 jednok Solenovi z Trubek vlozil
 v desky pustý čtvrtlín na straně Zikmundově z Kráňano-
 vo, jednok přijel na spolek Něka, Jováře z Hostie, na „Za-
 kúpené Rychtovstwyje“, 5 pustých čtvrtlínů na téže stra-
 ně a rybník nad vsí Bory; po 2 letech popokmal na soud
 jehož Zikmunda, že mu opuštěl v jeho předictví v Bory Ho-
 rovském ve 2 hr. platu.

Když král Jiří p. 1464 okládal v zemské desky ku
 pravému předictví Janovi z Pernštejna některé pokolí ves-
 nice v Kráňanově, jsou jmenovány i Bory. Některé z Pern-
 štejna prostil p. 1500, i svou borskou část povinnosti pen-
 škovati francská vna. R. 1648 přikoupila Eleonora hra-
 běnkova z Oppersdorfa na Kráňanově s pomstím dobrovods-
 kým i druhou část Bori (viz dále).

O zakoupení rychtářství se mluví již p. 1400 (viz výše); p. 1416 prodal Zikmund z Kráchanova svému služebníku Martinovi rychtářství a půl pruhé čtvrti louhu s křemou, s lovů a jiných příslušenstvím za Hrovnou za 16 grošů. Zvů si měl rychtářství třetinu a 2 třetiny vřchnost; což by vzal skrze svého mečí, kordiv neb nožíř dobývání, mohl si sám ponechat; také po královské lerně byl povolzen. Jan z Pernštejna nejen že potvrdil (p. 1445) novému Zikmundovo rychtářství Štěpánovi, ale povolil tímuz i vovřiti jivo, sěnkovoti, proclivoti a přidal mu 2 podsedky a rybníček, jakož i povolnil ho, rychtu proclivoti hodnému člověku nebo změnit. Rychtář Mikuláš Těšík poslední vůlí (1633) zanechal rychtu a jiný majetek manželce a 3 dětem, a nichž Jan (léta pome 1638 Jan Perlik (jinak Těšík), rychtář z Horního Poru, za prozeleného a statečného rytíře pama Ondřeje Schultze z Geyersberku a na Kráchanově... .. koupil prvobornou rychtu od nejvovřníku těchto... ..) si ji koupil po nejvovřníku p. 1638 a prodal ji s povolením vřchnosti p. 1644 za 570 zlatých. Vovřně Těšíkové byla do p. 1667, kdy po Ondřeje Těšíka prvobornou rychtu dne 25. července zakoupila Eleonora, kvailienka z Geyersberka, proměnění

ji nov robotní grunt s 86 1/2 m. polí.

celkem bylo nov prorn díle s počítka XVII. věku
8 plomů (4 celoleány po 70 m. a 4 čtvertlány po 17 1/2 m.)
a 2 52/64 lánu = 350 m polí. Po 30leté válce zůstal o-
sazen lán (rychta) Ondřeje Šebířov a 2 1/4 lánu; pstatní
plomy s 2 45 m. pustých polí stály opuštěny.

II. Ktělší půl vsi postřel v letech? — 1649 zločinskému
povstání. Zerto v zločinském urbáři (1407) není poznamenána
mezi klášterskými vesnicemi, jest pravdě podobno, že ji
klášter tehdy buď neměl, buď ji dočivočně zovstovil nebo od-
prodával, jak se stalo i r. 1445, kdy s vůlí Jiřího z Kun-
štátu zoi pputo Janou prodal klášter, „znamenavše
naši velikou chudobu a nedostatky a záhuby
našeho kláštera, a chtěje zouse jej opraviti a usta-
viti, půl vsky Bory se vším příslušenstvím té půl
vsi s poli platnými i neplatnými, rychtí, mlynem,
s poli prorní a nebrorní, s lesy kromě berně královny
Milosti a komory markrabství Moravského slovit
němu povnosí Katejovi z Geratky a synům jeho Janovi,
Václavovi a Martinovi k jejich životům za 10 1/2 kopny
grošů s polnínkou, aby tu vsku osadili lid-

mi, aby tu puštěk nebylo... a když by srekupisováni
 Matěj, Jan, Václav a Martin šli z tohoto puštěk, tehdy
 budoucí jejich... mají náim... postoupiti té půl vsi
 Boru... bez zmořkův a pmylův a pohyry... Jan
 ze Svratky ujal se po otcí majetku; než p. 1446 polnaly
 jej než soud Vachnae a Omerka, sestry z Krásovna, ze
 100 hv., že jim právi předctví jejich broutov, půl vsi Boru.

R. 1649 koupil od kláštera zjmenovanou polovici Hra.
 Boru Ji. Maxim. Stoud z Gommersdorfa a na dvorě
 v Dobré Vole. Odtud měla společně psuchy s ní p. 1678,
 kdy dobrovoleské panství i s půl vsi Boru prodáno paní
 Františkově Zeleckou královne Eleonore z Oppersdor-
 fa na Krásovnu. Tím sloučená celá ves zůstávala u Kráso-
 novu p. 1848 poddanství (1848) vichnosti potří(ce)
 185-79 hod lesa a rybníků.

Y na tomto díle byla rychta (č. 4.) od p. 1480. Když
 totiž za pouta Linhartov (po válkách uher. krále Matyáše
 s najsím králem Jiřím) pohl se klášter v nedostatku, prodal
 toho roku půllán ve vsi Vím. Boru, ku pravému rychtár-
 ství se všemi prátky a právy, s krčmou svobodnou...
 s lovry a hony zvěřivův a ptákuův v polech a lesech, kterých

k té vsi příslušejí i po puvsté vsi noi Hojsinovic, spa-
 trnému muži Štěpánovi z téhož Bora a jeho dědicům ...
 za 4 kopuy grošů. Z menších vin si měl pozůstatiti třetí
 peníz, z větších připadlo vše klostěru; rychtářství mělo
 býti stále psouzeno; panského lesa „Ochůzky“ byl povinen
 zminěný Štěpán a dědicové kójiti, zaccěz směli si sekati
 drvoa noi topení a stavení.

R. 1682 byl noi rychtář (s 66 $\frac{3}{4}$ m. polí) Kuvřinec
 Urbánek, jenž nedělal pruntovní cívne, neroboval, ale
 musil cívni pod psotruční podoloujehl vybrati, vrchnosti pod-
 volovati a k jiným povinnostem podoloujehl podvolati. Pro-
 dával panské pivo a dováževal 10 večterní bečku vína z
 obětky 6 mil (zaccěz měl 3 měrice pusa). Za počtv poplatek
 (1 zl. 30 kr. z vrchnostenkých důchodů) podvoloval vrchy ve
 třech letech vola. Opot Bernart z 9. března 1469 na žádost
 Františka Urbánka potvrdil novou a milosti, jichž ma-
 jitelé noi tom pruntě užívali. Rychtář Urbánek podvoloval
 svoj žádost, zě koupil jej od dědiců Štěpánových za
 400 zl. K tomu náleželo 42 m. polí, 14 $\frac{1}{4}$ m zahrout a
 6 $\frac{1}{4}$ m. panských cívnovních polí; z nichž každoročně
 z míry platil 2 krejcaru cívne. Zesto majetníci toho prunta

bývali rychtáři, nerobotovali, i naoroile měli zústavati v témté úřadě. Jej následoval Jan Urboinek, a v l. 1828 - 1847 syn jeho Jiří. Roku 1847 koupil rychtu za 3000 zlatých Josef Souček, jenž ji zústavil r. 1852 synu Janovi, kterýž ji zanechal r. 1873 opět Janovi, svému synu, kterýž ji předal v r. 1908 zase synu Janovi, a tento v r. 1947 opět svému synovi, který taktéž sluje Jan Souček.

Klásterská, později dobrovoleská (jinak zv. želecká) část míválo pice 10 domů, ale jen $1\frac{40}{64}$ l. = $153\frac{4}{8}$ m. polí; zářnosti byly menší; $\frac{1}{2}$ lán, $3\frac{1}{4}$ lánů, 4 domky s poli a 2 lánů; r. 1667 přiznalo vrchnost Guseckých s 147 m. polí a lhotníka s 24 m.; r. 1679 bylo shledáno, že $\frac{1}{4}$ Popovský byl pustý. Za Janou Jos. ze Schwallberfelda byly r. 1724 pozemky nové rozděleny; za měření si vrchnost přivlastnila 23 m. lesa, a rybník na 3 kopy potěru, a k borskému mlynu přidala 11 mír polí a louku z poddonského majetku.

R. 1790 bylo: 39 domů, 223 obyvatel; r. 1890: 66 domů, 347 oby.; r. 1900: 60 domů, 382 oby., katolíků, Čechů. Před 100 lety ještě 12, dnes jen 5 seollůků ve vsi.

Poddonské poměry:

R. 1682 platilo se ze všech poddonských gruntů s $707\frac{1}{2}$ m.

úroku p.pv. Žirů 3 zl. 18 krej. p.pv. Hájlově 6 zl. 12 kr., vinného
 sěnku 5 zl. 54 kr., pohničky 4 zl. 36 kr., z luk p.pv. Hovtíně
 2 zl. 39 kr. 5 denárů, 30 plepic, ze 6 gruntů dobrovoleského di-
 lu místo plesátku 8 m. žita a 18 m. ovesu. R. 1750 - 1776
 robotovali podruží 13 dní ročně. Těžnou robotu dvoj-
 spřežnými vozy konali po 3 dni týdně sedlovci, 5 dní přěš-
 ky (týdně) 3 dní přěšky chodupníci. V letech 1804 - 1811
 pracovali dráhotov: měra žita stoila 15 - 17 zlatých, pšeni-
 ce 17 - 20 zl., ječmene 13 - 14 zl., oves 6 - 7 zl., hrachy
 20 zl., bobu 14 zl., prosa 26 zl. Lidé pojídali nejiré
 bobu, poněvadž za libru hovězího masa se platilo až
 15 krejcarů, nejirého 20 kr., za měsíc piva 8 kr., za sud
 mladého vína 140 zl., stovného 200 - 400 zl. Roku 1811 dos-
 toučila dráhotov nejvyššího stupně: měra žita stoila
 32 zl., pšenice 41 zl., oves až 15 zl., hrach 60 zl. a prosa
 90 zl. Proce 1816 po všeobecné neúrodě opět ceny vzrůstaly.
 Lidé mleli na mouku oves, jiní jedli pšeničné a žitné
 otruby.

Změnů kostelní činlo (1905) 3.190.35 Kč a 3 ha 31 árů polí
 zvláštní 6406 Kč a 2 ha 4.11 a v peně 1300 Kč; beneficijní
 4477.81 Kč, chudobníského ústavu 2.389.72 Kč. Hostel

mívou 15.08 ha poli, jež byly prodány r. 1850 za 806 zl.
13 kr.

Kněžna budova byla vystavěna (č. 34) r. 1486, když byl
farář pro tyň cís bydlel v převně chalupě (č. 3.); knihovna
(200 svazků) pro lid od r. 1897.

Školní budova (č. 35.) byla upravena po roce 1490.
Patronátní právo měli johanité na Starém Brně: r.
1502 vyměnil je i s jinými mnohými opat Vlt z klášter
ní ves Hrušky; postoupeno obnoveno r. 1516, kdy Jiřík
Morštet, komendator téhož řádu, a celý konvent vyměnil
za zboží kláštera Želčického ve vsi Hruškách u Slavkova
některé své fary (v Horních Borích, Dolní Dobruvě, Svrat
ce, Dobruvě a Obyčtově) se vším pastvím, příslušenstvím
Do zrušené kláštera zůstával při něm, jak u nobozén
ského fondu.

Koncem 14. století nořel obec púllán poli, jichž se za
paství nořvalo; a platilo se z něho 35 kr. úroku p sv. Václave,
po r. 1424 zústalo jí jen 5 1/4 míry paství a 6 rybníčků na
2 kopy ryb; r. 1446 mělo školu, pastoušku, 6 m. paství a
rybníčků.

Veškerých pozemků jest 286.3 ha poli, 57 ha luk,

2.8 ha zahrada, 39.5 ha pastviny, 181.3 ha lesa, 4.7 ha rybníků.

U staré pečeti jest nápis: 17 MP 66. Obec Borovský; a anož Sv. Martin.

V letech 1656 - 1749 si zachovaly domy rodů:
Těšíkův, Ochranič, Turkův, Pavlíčkův,
Franciův, Kmentův, Kubíčkův, Jourův,
Urbánkův a Yonerkův.

Obci se narodil roku 1813 Josef Těšík (č. 27) vlaš-
tenc - spisovatel a buditel neirodmi.

Gomota:

Těšíkův mlýn. (č. 32)

Do r. 1677 byl majetkem hornoborského rychtáře (Těšíka č. 27); toho roku jej i s prachou koupila Eleonora, královna z Oppersdorfu. Odtud posléze r. 1741 byl při Křížovnově Otol Lojk, opat zvěřského kláštera prodal jej r. 1741 Františku Těšískému za 300 zlatých a roční nájem 36 zl. K mlýnu náleželo 12 $\frac{6}{8}$ m. pole a 2 $\frac{1}{2}$ m. louky, z nichž se dělával plesátek. U rodu Těšíkůvův zůstal do roku 1846, kdy přišel na rodinu Kubystovu a po 4 letech Kálíkovu. Od té byl koupen Filipem Coufalem. Čyň jí vlastní František Coufal.

Osvědčí Cyrilov.

(„na Erhově“) katastrální a politická obec Horní Bory, jihovýchodně (2 km) Hor. Bori. Byl založen r. 1484 na místě vrchnostenského dvora; k původní rychtě a k štamiliím přistaveno do r. 1805 8 domů se 109 obyvateli; r. 1890 bylo 30 domů, 132 obyv., Čechů, katolíků; r. 1900: též počet domů, ovšem jen 128 obyv. česk. katolíků.

Zest přidružen a přiškolen do Horních Bori. R. 1849 vyhořela celá osada. Na polích okolo Cyrilova vyspívají se krásné zešněky, turmalíny a orthoklasy.